

Kolonie Edmonton

Edmonton je ohromná aglomerace uprostřed subpolární pustiny. I když je na rovině, připomíná tak trochu kolonii Hobbitů z Pána prstenů. Vlastně celá Kanada je alespoň z našeho pohledu izolovaná od většiny světových problémů. Není divu, že se Kanadánům povedlo vytvořit, jak skromně říkají, „nejlepší zemi na světě“.

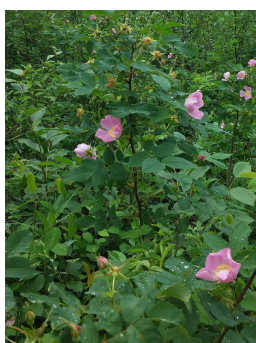
Rozhodně leccos funguje dobře. Po příjezdu jsem se ptal, do kdy je otevřený obchod. Standardní odpověď je „24 hours“. Stejně tak i recepce v univerzitní ubytovně fungovala „pořád“.

Kolej mi připomněla studentská léta v Chicagu. Nakonec, zas tak izolovaná Kanada není. Stejný typ záchodu, stejná sprcha, kde nejde regulovat množství vody, a teplotu nemůžete nastavit, aniž byste stáli pod ní. Takže to na začátku mrazí a pak paří.

Socha v pasáži připomíná zdroj bohatství

Za hospodářskými úspěchy jsou samozřejmě i ohromné zdroje, které si v Evropě dovedeme stěží představit, a které se nesmlouvavě využívají. Edmonton sám bez milosti zabírá lány vysoce úrodné půdy. Proto všudepřítomná snaha chránit Zeměkouli („save the planet“) a recyklovat každý plastový kelímek pak působí mírně pokrytecky. To je ovšem paradox všech moderních civilizací, ekologie je uctívána jako panenka Marie, ale mít na zahradě zase medvědy nechce ve skutečnosti vůbec nikdo. Já ještě pamatuji porcelánové nádobí v McDonaldu. To se nemuselo recyklovat ... jenomže se muselo mýt.

Právě rozkvetlé šeříky na začátku června připomínaly zdejší tuhou zimu. Symbolem provincie Alberta je ale divoká růže, „šípek“.

Při diskuzi s profesorkou Yunjie Xu (University of Alberta) padla řeč samozřejmě i na Trumpovu Ameriku, od které se většina Kanady důrazně distancuje. Ovšem upozornila mě na zajímavou věc; její sestra žije v USA, a ta s Trumpem nemá problém. Je to tím, že jsou okolo ní Trumpové všichni. Je tam jiná filozofie. Proč bych já platil nemocenské pojištění, když jsem zdravý? Za někoho jiného? Nechápu!

Se státy je to evidentně jako s manželstvím, jak si to kdo udělá, tak to má. Trochu začínám chápat stability států jako Singapore, kde člověka zbičují, když vyplivne na ulici

žvýkačku. A uvědomil jsem si, že i moje postoje vlastně byly dost jiné, když jsem mezi Američany skutečně žil.

A nebo je to i tak, že právě v zemích kde žijí imigranti si zpravidla nejvíce cení svobody. A je také možné, že za čas zapomenou, jaké to bylo předtím.

Po své přednášce jsem se osmělil požádat o potvrzení, že jsem na univerzitě skutečně byl a neflákal se někde ve Skalistých horách. Slíbil jsem to paní v účtárně. Té samozřejmě bylo úplně jedno, co kde dělám. Ale papír je potřeba pro ten vysoce pravděpodobný případ, že někdy za pět let si někdo na ministerstvu vzpomene udělat kontrolu zrovna na našem ústavu, že mezi milióny papírů budou zrovna kontrolovat můj grant, a že jim náhodou přijde divné, že jsem v Edmontonu byl o den dýl, že to řeknou ministři, ten to řekne podministři, ten za to zdrbe našeho ředitele, ten za to vynadá našemu podřediteli, a ten by pak snad, nedej bože, mohl dělat v účtárně nějaké nepřijemnosti.

Zkrátka, připadal jsem si jako blbec. Nicméně Yunjie ihned pochopila situaci. Její otec, také univerzitní profesor, byl za doby kulturní revoluce Mao Tse-tunga vyhnán na venkov, aby pěstováním praset a okopáváním mrkve získal kladný vztah k pracující třídě. Prozradila mi, že na zahraničních konferencích si i dnes čínští studenti a vědci nedělají selfies před svými postery ani tak ze sebelásky, jako spíš na důkaz, že tam opravdu byli. Protože jinak by je třeba mohli buzerovat dámy a pánové v účtárně.

Papír tedy mám. Akorát jsem začal pochybovat, z jaké-že země jsem to vlastně přiletěl.

Ale abych neodbočoval z kritického pohledu na Kanadu, jejich veřejná doprava je příšerná. Lépe řečeno, nevyvinutá. Samozřejmě provozovat veřejnou dopravu v extrémně řídké osídleném městě, kde většina lidí bydlí ve vlastním domě ze zahrádkou, většina rodin má nejméně dvě auta, a hlavní ulice ve městě mají nejméně tolik jízdnic pruhů co naše plaznice D1 nelze nikomu závidět.

Zbytky původní železnice už slouží jen k nostalgickým jízdám. Mosty přes řeku North Saskatchewan.

Nicméně jakoby s v mizérii veřejné dopravy libovali. Samozřejmě, jezdí s ní jen ten, kdo nemá na benzín, eventuelně kdo je tak chudý, starý nebo nemocný že mu jeho auto zabavili... Městská hromadná doprava je snad jediná instituce, kde nelze platit kredit kartou. Zastávkové jízdnicí řady zpravidla neexistují, přestože intervaly jsou neskutečně dlouhé. Mají linku metra, ta je ale i ve velké části města z úsporných důvodů na povrchu. Spuštěné šraňky tak blokují značnou část povrchové dopravy, a pochybuji, že čekající řidiči přínos metra k životu města ocení.

Nakonec pobytu jsem si vyrazil do nákupního centra, a potřeboval se dostat zpátky autobusem číslo 4. Jako by místní dopravce můj rezervovaný postoj tušil a chtěl se pomstít. Autobus, který jsem našel v jízdnicí řadě nepřijel. Zato pak přijely dva za sebou. Ten první, do kterého jsem vlezl, odjel až druhý, neb se řidič potřeboval občerstvit. Zato pak místo v cíli zastavil u metra. Otevřely se dveře, a protože nikdo nereagoval, řidič se nás zdvořile zeptal, jestli skutečně chceme jet zpátky do centra a nebo radši vypadnout, protože on to tu točí.

V nákupním centru najdeme i cvičené lachtany, Kolumbovu Santu Marii a repliku evropských ulic. Asi aby to nebylo přeplácané. Ovšem úroveň prodeje je taková, že naše obchodní řetězce jsou proti tomu vesnická hokynářství.

Mimochodem, kafe v nákupním centru bylo příšerné, něco jako pražené ořechové listí. Na stánku měly napsáno „Užij si vůni kávy“, ale já přes všechnu snahu cítil úplně něco jiného. Toužebně jsem tak vzpomínal na svoje oblíbené vědro kávy v Donkin' Donats v Chicagu.

A přemýšlel jsem, je-li lepší dobrá káva s Trumpem, nebo nejlepší country na Zeměkouli s břechkou. Jenomže je to tak, jak říká Gandalf: Jestli chceme nebo nechceme mít snadný život? Tak přece otázka vůbec nestojí!

